

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PIETER VERLOREN VAN THEMAAT
ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1982 ¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Εισαγωγή

Τα πραγματικά περιστατικά στην υπόθεση αυτή είναι τα ίδια με τα περιστατικά στην υπόθεση 217/81, στην οποία το Δικαστήριο, με απόφαση της 10ης Ιουνίου 1982 (Συλλογή, σ. 2233), έκρινε ότι η αγωγή αποζημιώσεως την οποία άσκησε η εταιρεία Interagra SA ήταν απαράδεκτη. Για τη συνοπτική ανάπτυξη των περιστατικών αυτών, επομένως, εκτός από την έκθεση για την επ'ακροατηρίου συζήτηση στη διαδικασία για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, παραπέμπω και στην απόφαση αυτή του Δικαστηρίου, καθώς επίσης και στις προηγούμενες προτάσεις μου.

Θα υπενθυμίσω μόνο στο Δικαστήριο ότι η διαφορά αυτή ανακύπτει επίσης από το γεγονός ότι στις 28 Νοεμβρίου 1980 ο αρμόδιος γαλλικός οργανισμός παρεμβάσεως, ο Fonds d'orientation et de régularisation des marchés agricoles (FORMA), απέρριψε αίτηση (με το αιτιολογικό ότι δεν είχε πλέον αντικείμενο) για πιστοποιητικό εξαγωγής που να προκαθορίζει τις επιστροφές για την εξαγωγή 25 000 τόνων δουτύρου προς τη Σοβιετική Ένωση, την οποία είχε υποβάλει η Interagra στις 17 Νοεμβρίου 1980 σύμφωνα με τον κανονισμό 2943/80, της 13ης Νοεμβρίου 1980 (PB 1980, L 305, σ. 27), στο πλαίσιο προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών. Η αίτηση απορρίφθηκε, γιατί στις 19 Νοεμβρίου 1980 η Επιτροπή, με τον κανονισμό 2993/80 (PB 1980, L 310, σ. 18), είχε αναστείλει πάλι τον προκαθορισμό της επιστροφής λόγω εξαγωγής δουτύρου και δουτυρέλαιου, ο οποίος ήταν ακόμη δυνατός μόλις λίγες μέρες νωρίτερα. Η Interagra

προσέβαλε την απορριπτική αυτή απόφαση ενώπιον του Tribunal administratif του Παρισιού, το οποίο αντιμετώπισε, μεταξύ άλλων, ζητήματα ερμηνείας του κανονισμού 2044/75 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 94). Ο κανονισμός αυτός περιέχει «ειδικές διαδικασίες εφαρμογής του καθεστώτος των πιστοποιητικών εισαγωγής και εξαγωγής και του καθεστώτος προκαθορισμού των επιστροφών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων». Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού ορίζει σχετικά ότι «τα πιστοποιητικά εξαγωγής» για ορισμένα γαλακτοκομικά προϊόντα, μεταξύ των οποίων το δούτυρο και το δουτυρέλαιο, «εκδίδονται την πέμπτη εργάσιμη ημέρα μετά την ημέρα υποβολής της αιτήσεως, *εφόσον δεν έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής*».

Ειδικά μέτρα, υπό την έννοια της φράσεως που υπογραμμίζω, εκδόθηκαν στο πλαίσιο του προαναφερθέντος κανονισμού 2993/80, του οποίου το πρώτο άρθρο ορίζει, όσον αφορά το δούτυρο και το δουτυρέλαιο, ότι «ο προκαθορισμός των επιστροφών κατά την εξαγωγή προϊόντων της δασμολογικής κλάσεως 04.03 του Κοινού Δασμολογίου αναστέλλεται κατά την περίοδο από 20 έως 27 Νοεμβρίου 1980».

Ο κανονισμός 2044/75 περιέχει όμως ακόμη μία «ειδική διαδικασία εφαρμογής», η οποία έχει επίσης καθοριστικό ρόλο στην παρούσα υπόθεση, δηλαδή το άρθρο 6. Η εν λόγω διάταξη, όσον αφορά εν προκειμένω, είναι διατυπωμένη ως εξής: «Στην περίπτωση μιας εξαγωγής επί τη δάσει πλειστηριασμού (διαγωνισμού) που διενεργείται σε μια τρίτη χώρα εισαγωγέα... το πιστοποιητικό εξαγωγής ισχύει από την ημερομηνία της εκδόσεώς του, κατά την

¹ — Μετάφραση από τα ολλανδικά.

έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 193/75, μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον εν λόγω πλειστηριασμό (διαγωνισμό)».

Σύμφωνα με την απόφαση περί παραπομπής, η εταιρεία Interagra υποστήριξε ανώπιον του Tribunal administratif του Παρισιού ότι, ενόψει του άρθρου 6 του κανονισμού 2044/75, η αναστολή δεν μπορεί να αφορά την αίτηση την οποία υπέβαλε στις 17 Νοεμβρίου 1980 σε σχέση με μειοδοτικό διαγωνισμό και ότι συγκεκριμένα το άρθρο 6 παρεκκλίνει από το ανωτέρω άρθρο 3, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού. Ο FORMA απέκρουσε την ερμηνεία αυτή της Interagra ενώπιον του Tribunal administratif, το οποίο στη συνέχεια υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Ποιο ήταν στις 17 Νοεμβρίου 1980 το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 3, και του άρθρου 6 του κανονισμού 2044/75 της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1975, συγκεκριμένα δε:

- 1) Το άρθρο 6 εκφράζει γενικό κανόνα για όλες τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται προς τρίτες χώρες δάσει διαγωνισμού, κανόνα από τον οποίο όμως εξαιρούνται τα προϊόντα που αναφέρει το άρθρο 3, παράγραφος 3, και ο οποίος δεν εμποδίζει την εφαρμογή των ειδικών μέτρων που προβλέπονται από τη διάταξη αυτή;
- 2) Ή, αντίθετα, το άρθρο 6 καθορίζει για τις εξαγωγές αυτές κάποιο ειδικό καθεστώς που αποτελεί εξαίρεση από τους γενικούς κανόνες του άρθρου 3, παράγραφος 3, και εμποδίζει, επομένως, την εφαρμογή των ειδικών μέτρων που προβλέπονται από τη διάταξη αυτή;»

Με το ερώτημα αυτό αποσκοπείται να καθοριστεί αφενός μεν το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 3, παράγραφος 3, και 6 του

κανονισμού 2044/75, αφετέρου δε η σχέση μεταξύ των διατάξεων αυτών στις 17 Νοεμβρίου 1980.

Για την ορθή κατανόηση του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 6, πρέπει να είναι γνωστό επίσης το περιεχόμενο του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 193/75 της 17ης Ιανουαρίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 161), στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 6, όπως έχω ήδη αναφέρει. Η διατύπωση της τελευταίας αυτής διατάξεως είναι η ακόλουθη: «Για τον προσδιορισμό της διαρκείας ισχύος τους, τα πιστοποιητικά θεωρούνται ότι εκδίδονται την ημέρα της καταθέσεως της αιτήσεως· η ημέρα αυτή υπολογίζεται μέσα στην προθεσμία ισχύος του πιστοποιητικού». Όπως θα ενθυμείσθε δεδαιώς, η σημασία της παραπομπής αυτής έχει εξεταστεί κυρίως κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας.

2. Λεπτομερής ανάλυση των ζητημάτων

2.1. Προσωρινά πορίσματα

Όπως εκθέτει με ιδιαίτερη σαφήνεια ειδικά η γαλλική κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, η απάντηση στο ερώτημα που έχω συνοψίσει στις εισαγωγικές μου παρατηρήσεις φαίνεται να είναι εκ πρώτης όψεως αλή.

Τα δύο άρθρα που μνημονεύονται στο ερώτημα συνιστούν «ειδικές διαδικασίες εφαρμογής» υπό την έννοια του τίτλου του κανονισμού 2044/75. Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του προαναφερόμενου κανονισμού ρυθμίζει την έκδοση πιστοποιητικών εξαγωγής για το δούτυρο, το δουτυρέλαιο και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη και το άρθρο 6 (καθώς επίσης και το άρθρο 4 για τις περιπτώσεις που δεν αναφέρονται στο άρθρο 6) ρυθμίζει τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών που έχουν ήδη εκδοθεί στο πλαίσιο διαγωνισμού. Ο ρόλος αυτός του άρθρου 6 συνάγεται με ιδιαίτερη σαφή-

νεια ιδίως από το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 193/75, που έχει ήδη αναφερθεί, και στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 6. Επί πλέον, οι διάφορες διατάξεις περί πιστοποιητικών εξαγωγής δείχνουν ότι στο πεδίο εφαρμογής τους εμπίπτουν καταρχήν μόνο τα προϊόντα που οι διατάξεις αυτές αναφέρουν. Ως προς το σημείο αυτό, παραπέμπω μεταξύ άλλων στο άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 804/68, στο άρθρο 2 του κανονισμού 2044/75 και στον κανονισμό 445/77. Ο κανόνας αυτός υπόκειται σε εξαίρεση, μόνο εφόσον προβλέπεται ρητά από τους κανονισμούς, όπως παραδείγματος χάριν για την περίοδο ισχύος των πιστοποιητικών που εκδίδονται στο πλαίσιο διαγωνισμού, περίπτωση στην οποία εφαρμόζεται το παράρτημα III του κανονισμού 2044/75. Με εξαίρεση τις ειδικές αυτές διατάξεις που εφαρμόζονται σε καθορισμένες κατηγορίες συναλλαγών, οι διατάξεις των εν λόγω κανονισμών εφαρμόζονται, κατά τη γνώμη μου, καταρχήν σε *όλες* τις κατηγορίες συναλλαγών σχετικά με τα προϊόντα που αναφέρονται στους κανονισμούς αυτούς.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, πάντως οι εν λόγω δύο διατάξεις ρυθμίζουν εντελώς διαφορετικά θέματα και αλληλοσυμπληρώνονται. Από την άποψη αυτή, το παραπέμπον δικαστήριο προτείνει επίσης μία εναλλακτική λύση λιγότερο ικανοποιητική, ερωτώντας το Δικαστήριο ποιο άρθρο πρέπει να θεωρηθεί ως ο γενικός κανόνας και ποιο πρέπει να θεωρηθεί ως η εξαίρεση στον εν λόγω γενικό κανόνα. Η εταιρεία Interagra στις παρατηρήσεις της βασίζεται στην ίδια ανακριβή διατύπωση του ερωτήματος. Δεδομένου ότι το άρθρο 6 αφορά απλώς τη διάρκεια ισχύος ενός πιστοποιητικού εξαγωγής το οποίο *έχει ήδη εκδοθεί*, δεν μπορεί, όσον αφορά *την ίδια την έκδοση* των πιστοποιητικών αυτών, να παρεκκλίνει από το άρθρο 3, παράγραφος 3, που ρυθμίζει το τελευταίο αυτό θέμα.

2.2. Περιπλοκές

Στο σημείο αυτό θα μπορούσα να τελειώνω την ανάπτυξη των προτάσεών μου, παραπέμποντας για περισσότερες λεπτομέρειες μεταξύ άλλων στις γραπτές παρατηρήσεις της γαλλικής κυβέρνησης, αλλά από προσεκτικότερη διερεύνηση των εν λόγω κειμένων και των γραπτών και προφορικών παρατηρήσεων ανακύπτουν ορισμένες περιπλοκές, τις οποίες οφείλω επίσης να εξετάσω.

Καταρχάς γίνεται δεκτό, και αυτό φαίνεται ιδιαίτερα από τη διατύπωση των ερωτημάτων που υποβάλλει το παραπέμπον δικαστήριο, ότι το σύστημα του κανονισμού 2044/75 δεν διακρίνεται για τη σαφήνειά του και έτσι προκαλεί εύκολα σύγχυση. Συγκεκριμένα, όπως τονίζει επίσης η γαλλική κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, το άρθρο 4 του προαναφερόμενου κανονισμού αφορά κατά γενικό τρόπο τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού που έχει εκδοθεί, ενώ το άρθρο 5 με τη σειρά του αφορά τις λεπτομέρειες της ίδιας της εκδόσεως των πιστοποιητικών. Στη συνέχεια ακολουθεί το άρθρο 6, για το οποίο εκ πρώτης όψεως μπορεί πράγματι να υποτεθεί ότι εντός του υπό εξέταση συστήματος αφορά τόσο την έκδοση όσο και τη διάρκεια ισχύος, καθώς προκειται για εξαγωγές στο πλαίσιο διαγωνισμού. Όπως τονίζει η εταιρεία Interagra στις γραπτές παρατηρήσεις της, τα άρθρα 6, 8 και 10 του κανονισμού αποτελούν εκ πρώτης όψεως κλειστό σύστημα για όλα τα θέματα των πιστοποιητικών εξαγωγής που εκδίδονται στο πλαίσιο διαγωνισμών. Εντούτοις, νομίζω ότι για τους προαναφερόμενους λόγους η διατύπωση του άρθρου 6, όπως τουλάχιστον ίσχυε πριν από την έκδοση του τροποποιητικού κανονισμού 3137/80, της 4ης Δεκεμβρίου 1980 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/031, σ. 264), είναι αρκετά σαφής για να αντικρουστεί ένα τέτοιο επιχείρημα που βασίζεται στο σύστημα του κανονισμού.

Ο ανωτέρω κανονισμός της 4ης Δεκεμβρίου 1980, ο οποίος έπαιξε επίσης σπουδαίο ρόλο κατά τη διαδικασία, συνέβαλε οπωσδήποτε στην ασάφεια του κανονισμού 2044/75, προσθέτοντας στο άρθρο 4, παράγραφος 2, και όχι στο άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού ένα τρίτο εδάφιο, το οποίο αφορά, όπως και το άρθρο 6, αποκλειστικά τα πιστοποιητικά εξαγωγής (που προκαθορίζουν τις επιστροφές) τα οποία εκδίδονται στο πλαίσιο διαγωνισμού. Το νέο αυτό εδάφιο έχει ως εξής: «Όταν πρόκειται για πιστοποιητικό εξαγωγής εκδιδόμενο στο πλαίσιο προκηρύξεως μειοδοτικού διαγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 6, η πέμπτη εργάσιμη ημέρα μετά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως θεωρείται, για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, ως πραγματική ημερομηνία εκδόσεως, αντικαθιστώντας την ημερομηνία εκδόσεως που αναφέρεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1.»

Το προηγούμενο εδάφιο στο οποίο γίνεται παραπομπή έχει ως εξής: «Η διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού εξαγωγής που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο υπολογίζεται από την ημέρα της πραγματικής εκδόσεως.»

Αν το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, εφαρμόζεται πράγματι και στα πιστοποιητικά εξαγωγής που εκδίδονται στο πλαίσιο μειοδοτικού διαγωνισμού, τότε δεν γίνεται αμέσως αντιληπτό τι ακριβώς προσθέτει το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 4 στο δεύτερο εδάφιο του εν λόγω άρθρου. Πράγματι, από το δεύτερο αυτό εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, προκύπτει σαφώς επίσης ότι τα πιστοποιητικά εξαγωγής εκδίδονται την πέμπτη ημέρα μετά την ημέρα καταθέσεως της αιτήσεως. Εφόσον επί πλέον ο εν λόγω τροποποιητικός κανονισμός της 4ης Δεκεμβρίου 1980 ισχύσε αναδρομικά από το μέσο της εν λόγω περιόδου αναστολής, κατανοείται ο λόγος για τον οποίο η εταιρεία Interagra θεώρησε ότι ο τροποποιητικός κανονισμός επιδίωκε επίσης, αν όχι κατά κύριο λόγο,

να ενσωματώσει εκ των υστέρων σε κανονισμό την ερμηνεία που υποστηρίζει η Επιτροπή.

Η Επιτροπή, αναφέροντας στη σελίδα 19 των παρατηρήσεών της ότι σε περίπτωση διαγωνισμών η πραγματική έκδοση δεν μπορεί πρακτικά να γίνει την ημέρα που ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και ότι για το λόγο αυτό ο τροποποιητικός κανονισμός ήταν αναγκαίο να προσδιορίσει την ημέρα εκδόσεως, παρέχει συγχρόνως νέο επιχειρήματα υπέρ του ισχυρισμού τις εταιρείας Interagra, σύμφωνα με τον οποίο το άρθρο 3, παράγραφος 3, δεν έχει εφαρμογή, ούτε *μπορεί* να έχει εφαρμογή, σε αιτήσεις που καταθέτονται στο πλαίσιο διαγωνισμού. Εφόσον ο τροποποιητικός κανονισμός, όπως και το άρθρο 4 του επίδικου κανονισμού, του οποίου αποτελεί συμπλήρωση, αφορά αποκλειστικά, όπως έχω ήδη αναφέρει, τη διάρκεια ισχύος των εκδιδόμενων πιστοποιητικών, ο τροποποιητικός αυτός κανονισμός συνεπώς δεν μπορεί, ακόμη και μετά την έναρξη της ισχύος του, να κλονίσει το επιχειρήμα που αναφέρει η ίδια η Επιτροπή.

Αν εξεταστεί λεπτομερέστερα, ο δεύτερος στόχος του δέκατου όγδου τροποποιητικού κανονισμού της 4ης Δεκεμβρίου 1980, τον οποίο αναπτύσσει η Επιτροπή στη σελίδα 20 των γραπτών παρατηρήσεών της, φαίνεται να παρέχει επίσης επιχειρήματα κατά της απόψεως της Επιτροπής. Ο δέκατος έβδομος τροποποιητικός κανονισμός (κανονισμός 3015/80, PB 1980, L 312, σ. 24), της 20ής Νοεμβρίου 1980, ελάττωσε σε πέντε μήνες τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών εξαγωγής που εκδίδονται στο πλαίσιο διαγωνισμού για το δούτυρο, το δουτυρέλαιο και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη. Το άρθρο 2 του κανονισμού ορίζει ότι ο κανονισμός έχει εφαρμογή στο πιστοποιητικά εξαγωγής που εκδίδονται πραγματικά, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τελευταίο (δηλαδή δεύτερο) εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2044/75, από την ημέρα ενάρξεως της ισχύος του ανωτέρω κανονισμού,

δηλαδή από τις 22 Νοεμβρίου 1980¹. Κατά την Επιτροπή όμως, ο δέκατος όγδοος τροποποιητικός κανονισμός, της 4ης Δεκεμβρίου 1980, είχε σκοπό να διευκρινίσει ότι η μείωση της διάρκειας ισχύος των πιστοποιητικών εξαγωγής δεν αφορούσε τις αιτήσεις οι οποίες ήταν ακόμη υπό εξέταση, για τις οποίες όμως η προθεσμία των πέντε ημερών είχε ήδη παρέλθει κατά την ημέρα ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 3015/80 και για τις οποίες επομένως υπήρχε δικαίωμα χορηγήσεως του πιστοποιητικού εξαγωγής βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2044/75 (ελλείψει ανασταλτικών μέτρων). Δεδομένου ότι ο κανονισμός 3015/80 είχε εφαρμογή επίσης στο βούτυρο και στο βουτυρέλαιο, εκδόθηκε μία ημέρα μετά τον κανονισμό περί αναστολής του προκαθορισμού και άρχισε να ισχύει δύο ημέρες αργότερα, η εταιρεία Interagra οπωσδήποτε μπορούσε να συναγάγει καλώςιστα το συμπέρασμα από τον ίδιο κανονισμό ότι ο κανονισμός περί αναστολής δεν είχε εφαρμογή σε αιτήσεις που αφορούσαν διαγωνισμούς. Ομολογούμενος, ο κανονισμός προϋποθέτει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2044/75 εφαρμόζεται επίσης, καταρχήν, στις αιτήσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο διαγωνισμών, εντούτοις όμως η τελευταία αυτή εκ των υστέρων διευκρίνιση δεν μπορεί δέδαινα να μεταβάλλει την έννομη κατάσταση που ίσχυε κατά το χρόνο της αιτήσεως της Interagra (αίτηση της 17ης Νοεμβρίου 1980, για την οποία ο FORMA έκρινε ότι δεν είχε αντικείμενο στις 28 Νοεμβρίου, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 3) και επομένως δεν έχει καθεαυτή σημασία με το ερώτημα που υποβάλλεται στο Δικαστήριο.

Δεν θεωρώ ότι η πυρετώδης νομοθετική δραστηριότητα της Επιτροπής μετά την έκδοση του κανονισμού περί αναστολής ή τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή

στις σελίδες 19 και 20 των γραπτών παρατηρήσεών της και που μόλις εξέτασα μπορούν να μεταβάλουν τα συμπεράσματα που πρέπει να συναχθούν από τα άλλα επιχειρήματα τα οποία ορθώς έχουν προδληθεί από την Επιτροπή και από τη γαλλική κυβέρνηση, καθώς και από τον FORMA, σχετικά με τη διατύπωση και το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 3, παράγραφος 3 και 6 του κανονισμού 2044/75, Παρ' όλες τις περιπλοκές που προκάλεσε η Επιτροπή, πιστεύω επομένως, ότι το προσωρινό μου πόρισμα, σύμφωνα με το οποίο το άρθρο 3, παράγραφος 3, αφορά την έκδοση των πιστοποιητικών και ότι το άρθρο 6 ρυθμίζει τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών που έχουν ήδη εκδοθεί, εξακολουθεί να είναι ορθό. Αληθεύει δέδαινα ότι η εταιρεία Interagra μπορούσε εντελώς καλώςιστα να αποκομίσει την εντύπωση — από τις ασάφειες και ατέλειες που υπήρχαν στις 17 Νοεμβρίου 1980 (ιδίως όσον αφορά τη διατύπωση του άρθρου 3, παράγραφος 3), τις οποίες η ίδια η Επιτροπή παραδέχτηκε στις γραπτές προτάσεις της και στον κανονισμό της 4ης Δεκεμβρίου 1980, καθώς και, μετά τις 20 Νοεμβρίου, από το δέκατο έβδομο τροποποιητικό κανονισμό της ίδιας ημέρας — ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, δεν είχε εφαρμογή στις αιτήσεις που είχαν κατατεθεί στο πλαίσιο διαγωνισμού. Κατά την άποψή μου όμως, αυτή η καλή πίστη δεν έχει σχέση με το ερώτημα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο. Το επιχείρημα εξάλλου της Interagra που στηρίζεται στη δομή του κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο στο σύστημα του κανονισμού 2044/75 τα άρθρα 6 έως 10 αφορούν αποκλειστικά αιτήσεις που καταθέτονται στο πλαίσιο διαγωνισμών και περιέχουν ειδικές διατάξεις όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών στο πλαίσιο αυτό, δεν ανατρέπει το συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο το άρθρο 6 αφορά σαφώς μόνον τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών που έχουν ήδη εκδοθεί. Επί πλέον, δεν νομίζω ότι μπορεί να γίνει επίσης δεκτή η άποψη της Interagra, σύμφωνα με την οποία κανένα από τα πέντε πρώτα άρθρα του κανονισμού δεν έχει εφαρμογή σε αιτήσεις που έχουν κατατεθεί στο πλαίσιο διαγωνισμού.

¹ — Το ολλανδικό κείμενο εσφαλμένως δίνει την εντύπωση ότι αυτό το ίδιο το άρθρο 4, παράγραφος 2, ρυθμίζει την έκδοση των πιστοποιητικών. Όπως έχω αναφέρει, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Η τελευταία περιπλοκή που απομένει να εξετάσω αφορά τον ίδιο τον κανονισμό 2993/80, της 18ης Νοεμβρίου 1980 (PB 1980, L 310, σ. 16), που θεσπίζει την αναστολή. Ο κανονισμός αυτός αιτιολογεί στο προοίμιο την αναστολή ως εξής: «πρέπει να αναθεωρηθούν οι διαδικασίες που ρυθμίζουν τη χορήγηση επιστροφών για το δούτυρο και το δουτυρέλαιο· η κατάσταση αυτή μπορούσε να οδηγήσει σε προκαθορισμό των επιστροφών για κερδοσκοπικούς σκοπούς· πρέπει να ανασταλεί προσωρινά ο προκαθορισμός των επιστροφών για τα εν λόγω προϊόντα.»

Η εταιρεία Interagra, στη σελίδα 6 των γραπτών της παρατηρήσεων, παραπέμπει στους ισχυρισμούς της ίδιας της Επιτροπής στην υπόθεση 217/81 και υποστηρίζει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, έχει ως αποκλειστικό σκοπό να αντιμετωπίσει υφιστάμενες ή επικείμενες κερδοσκοπίες. Κατά την Interagra όμως, στο πλαίσιο των διαγωνισμών δεν υπάρχει καμιά δυνατότητα για κερδοσκοπία, γιατί οι τιμές έχουν καθοριστεί αμετάκλητα από την ημέρα του διαγωνισμού και οι ποσότητες προς παράδοση καθορίζονται στο σύνολό τους από τον οργανισμό που προκηρύσσει το διαγωνισμό και προσδιορίζονται λεπτομερώς στην αμετάκλητη προσφορά που υποβάλλει οιοσδήποτε συμμετέχει στο διαγωνισμό. Κατά την Interagra, ο σκοπός αυτός του άρθρου 3, παράγραφος 3, (ο οποίος επιβεβαιώνεται από το αναφερόμενο απόσπασμα της αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού περί αναστολής) αποδεικνύει επίσης ότι το άρθρο αυτό δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στους διαγωνισμούς.

Το επιχείρημα αυτό, κατά τη γνώμη μου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Κατά πρώτο λόγο, κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, η Επιτροπή υπογράμμισε το

γεγονός ότι κατά την ημέρα εκδόσεως του κανονισμού περί αναστολής η ποσότητα δουτύρου που είχε προσφερθεί στο πλαίσιο διαγωνισμών ήταν τόσο, που η έκδοση των αιτουμένων πιστοποιητικών απειλούσε να διαταράξει την ισορροπία της αγοράς δουτύρου. Θεωρώ πράγματι εντελώς βάσιμο να χαρακτηριστεί ως κερδοσκοπία η μαζική εκμετάλλευση της δυνατότητας που είχε δημιουργηθεί από τον κανονισμό 2943/80, της 13ης Νοεμβρίου 1980, να ληφθούν επιστροφές λόγω εξαγωγής γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων με σκοπό την αποκόμιση κερδών από τις εξαγωγές αυτές. Πιο σημαντικό εντούτοις θεωρώ το γεγονός ότι η προαναφερθείσα αιτιολογική σκέψη συνδέει τον κίνδυνο κερδοσκοπίας κυρίως με την εκκρεμούσα αναθεώρηση των διατάξεων περί επιστροφών για το δούτυρο και το δουτυρέλαιο, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εξετασθείσα ανωτέρω μείωση της διάρκειας της ισχύος των πιστοποιητικών εξαγωγής που εκδίδονται σε σχέση με διαγωνισμούς. Ως κερδοσκοπία μπορεί αναμφίβολα να θεωρηθεί η προσδοκία οφέλους από την ενδεχόμενη ισχύ μεταδατικής περιόδου για τις αιτήσεις που έχουν ήδη υποβληθεί. Επομένως, το επιχείρημα αυτό της Interagra πρέπει να απορριφθεί.

3. Τελικές παρατηρήσεις και πορίσματα

Συνοπτικά, οι περιπλοκές που εξετάστηκαν ανωτέρω και οι οποίες εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δεν μπορούν να μεταβάλουν τα αρχικά μου συμπεράσματα, τα οποία ήσαν βασισμένα στη διατύπωση, στο σαφή σκοπό και στη δομή του κανονισμού 2044/75.

Επομένως προτείνω στο ερώτημα που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο, το οποίο έχω διατυπώσει διαφορετικά στις εισαγωγικές μου παρατηρήσεις λόγω της προφανούς παρανοήσεως στην οποία βασίζεται, πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2044/75, όπως ίσχυε στις 17 Νοεμβρίου 1980, ρυθμίζει τις προϋποθέσεις εκδόσεως των πιστοποιητικών εξαγωγής για τα γαλακτοκομικά προϊόντα που ορίζει, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών εξαγωγής στο πλαίσιο διαγωνισμών, ενώ το άρθρο 6 του προαναφερθέντος κανονισμού αφορά αποκλειστικά τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών εξαγωγής που έχουν ήδη εκδοθεί στο πλαίσιο διαγωνισμών και συμπληρώνει, στο σημείο αυτό, το άρθρο 3, παράγραφος 3.